

Vansta gård

Gårdsfakta

Lokalitet: Byn Vansta mellan Björklinge och Vattholma, ca 25km norr om Uppsala.

Brukare: Torbjörn och Christer Larsson

Driftsform: Aktiebolag sedan 2011. 4e generationen på gården.

Brukad areal: 540ha åker och 10ha betesmark varav ca 450ha akademimark.

Odlade grödor och 5-årsmedelskördar: Höstvetete 200ha (6,5ton), Maltkorn 200ha (5,5ton), Höstraps 40ha (3,4ton), Ärtor 40ha (3,8 ton) och 6-radskorn 40ha. Ca 20ha kantzon,vall och träda.

Maskinpark: CaseIH MX270, Claas Arion 640, Valmet 6600, Claas Lexion 450, Överum Combijet, Hardi 24m GPS, Väderstad carrier m.m.

Etableringsform: Ca 30% plöjs, typiskt inför allt vete. Resten beroende på årsmån via kultivator och Carrier.

Körslor: Sprutning och snöröjning, lejer för N-sensor spridning och Rapidsådd på hösten.

Spannmålsanläggning: Anti stand alone 50,4m³ torkficka. Totalt 2300m³ lagring i Brock rundsilos. Praktisk torkkapacitet 8ton 6% H₂O/timme via 800kw biobränslepanna. Fullt automatiserad och styrbar via telefonen.

Övrig verksamhet: I lågsäsong fastighetsskötsel och mekanikerarbete.

Milstolpar: Mjölkproduktionen upphörde 1998. Bröderna övertar gården av sin far med 110ha åker 2001. 2011 brukades 270ha åker. 2014 brukas 540ha åker och spannmålsanläggningen byggdes.

Ni har vuxit väldigt väldigt fort på sistone från 270ha 2011 till nuvarande 540ha, vad har varit största utmaningen med detta och vilka lärdomar har ni fått med er på vägen?

Största utmaningen för alla som växer är att klara företagets likviditet i säsong. Akademinns förvärv var ju tillfälligheter men det har aldrig varit någon tveksamhet huruvida vi velat bruka jorden som erbjudits. Vi upplever företaget idag som optimalt storleksmässigt då det sysselsätter och föder oss båda. Men utan tvekan så mår alla som planerar att växa bra av att på förhand analysera konsekvenserna av växtvärk, för den kommer. Vi hade som tur var en viss överkapacitet i maskinparken till att börja med vilket gjorde att vi slapp vissa av de initiala investeringarna.

Att driva företag tillsammans med sin bror är av många upplevt som utmanande, hur klarar ni den utmaningen?

Vi bor inte på samma ställe och vi har inte fruarna i företaget (skratt). Vi har ingen inbördes prestige och en god dialog vilket gör att vi vill samma sak när vi väl beslutar. Aktiebolaget förebygger också potentiella trötter då det privata är skilt från driften.

Hur sprider ni ansvaret för driften, har ni några speciella ansvarsområden?

Det administrativa är utlejt men bortsett från det så rycker vi in överallt där det för dagen behövs. Vi tror att det gör företaget mindre sårbart.

Spannmålsanläggningen var en stor investering, hur gick tankarna innan beslutet och tycker ni att ni fick det ni hoppats på i slutändan?

Det var det sista arealtillskottet och volymökningen som fick beslutet att tippa över. Vi tog hjälp av studenter från SLUs eknomagronoms program som gjorde en riktad studie på lönsamheten för just oss att investera i egen spannmålslagring. Det föll ut väl i teorin och tillsammans med en uppdämd önskan att äga vår spannmålsaffär blev slutligen avgörande för beslutet.

Vi har avsevärt rationaliserat logistiken som en följd och flyttat flaskhalsen från tork tillbaka till tröskan.

Bortsett från inkörningsproblem med biopannan och lite småfix så har det rullat på bra. Det tar tid att lära sig anläggningens potential och begränsningar. De lärdomar vi fick under första säsongen kommer vi ha stor nytta av i år. Det går inte att via manualer förbereda sig, koncepttrimning kommer via praktiska erfarenheter.

Vad är viktigt att tänka på för en aktör på en fluktuerande och oviss marknad, jobbar ni med terminer och andra prissäkrings avtal?

Det finns en enkel och grundläggande strategi, all spannmål vi inte kan lagra prissäkras i poolavtal. I övrigt säljer vi till högstbjudande aktör. Det har blivit svårare att prisbevaka sedan lantmännen gjorde om sin hemsida, men vi handlar idag med fler aktörer som ett led av detta. Lagringskapacitet är ett konkurrensmedel idag och det måste vi utnyttja i den mån det går.

Torbjörn och Christer Larsson

Hur ser gården ut om 10 år om ni själv får styra utvecklingen?

Arealen får gärna fortsätta att utvecklas, men helst i lite mindre steg än vad vi upplevt på sistone. Vi har idag en spannmålsanläggning som inte begränsar tillväxt men att ta steget till fast anställd personal måste övervägas noga. Vi har mycket jobb framför oss med befintlig areal beträffande markkarteringar, dräneringar och strukturarbeten. Att växa är inget självändamål för oss om man inte under tiden kan förbättra eller åtminstone bibehålla produktionsekonomin på den befintliga arealen.

Vad känner ni att ni måste jobba hårdare med och förbättra de närmaste åren?

Mycket, men speciellt viktigt är att vässa handeln och då i båda riktningarna. Vi behöver också utveckla precisionen i insatserna på fältbasis. Insatsmedlen är så dyra att alla dessa insatser måste vara baserade på fakta, viktigt både för plånbok och miljö. Vi bör markkartera, underhålla/komplettera täckdikningar m.m. Vi tittar också på möjligheter till att köra slam mer som en del i växtodlingen.

Är ni knutna till någon rådgivning och hur nätverkar ni med andra?

Vi är tillsammans med 6 andra gårdar del av en rådgivningsgrupp (Nordupplandsgruppen) där vi upphandlade ett servicepaket av firman Agrifocus. Totalt brukar vi ca 3500ha åker tillsammans. I gruppen träffas vi fältmässigt hos varandra 4-5ggr per säsong och delger varandra erfarenheter tillsammans med rådgivaren. SAM ansökan sköter vi själva.

Till sist, hur upplever ni samarbetet med Akademiförvaltningen?

Vi vet var vi har varandra och generellt funkar det mycket bra. Det finns fördelar med att arrendera jord av en långsiktig och solid jordägare i jämförelse med den privata marknaden. Vi känner att vi får stöd för våra tankar och idéer och har aldrig haft några stora meningskiljaktigheter. Sen har väl vi haft tur som arrenderar en gård som man valt att satsa på naturligtvis.